
TREĆE POGLAVLJE

STRUMA, HIRURGIJA, PUNKCIJE

UVODNE NAPOMENE

Ovo poglavlje, kao i predhodna i sledeća, obuhvata članke koje smo objavljivali u periodu od 1970 do 2003 godine. Ipak, ono se u nečemu i značajno razlikuje od predhodna dva – posledica je izvanredne saradnje našeg malog tima sa hirurškom i patološkom službom. Osećam jaku moralnu obavezu da naglasim da su na ovom polju radili veliki majstori svog posla: Vladislav Nikolić, hirurg, Milorad Veličković, dugogodišnji načelnik Hirurške službe, kojih nažalost nema među nama, kao i Miroslav Oprić, osnivač i prvi načelnik Službe za patologiju. Savremenicima ili mojim saradnicima ovaj put ne pominjem imena, navedeni su kao autori ili koautori u predhodno štampanim člancima.

Poglavlje se na neki način sastoji od dve teme. Prva bi obuhvatila strume, hirurško lečenje i patohistološku verifikaciju, a druga, sa znatno manje članaka, naša prva iskustva na polju aspiracione punkcije štitaste žlezde. Pokušao bih da ocenim efekte na ovim poljima.

Uvodjenjem nuklearne medicine (1969) i patologije (1971) u klinički rad Medicinskog centra, stekli su se svi uslovi da se počne organizovano bavljenje tireoidnom hirurgijom na savremeni način. Ne znači da se i pre ovog vremena nije operisala štitnjača: veliki hirurzi kojima je Zaječar obilovao (Vladislav Djurović, dr. Jelisijević, Djordje Džufić) ostavili su nam dosta strumektomisanih na dalje staranje. Ipak, njima je nedostajala dijagnostika, anesteziologija, transfuziologija, patologija – gotovo sve sem hirurškog umeća i velike odvažnosti. Nama je bilo daleko lakše da podelimo brigu oko pacijenta. Članci koje su hirurzi publikovali a koje smo na ovaj način reprodukovali bili su izlagani na velikim domaćim skupovima naporedo sa izveštajima velikih, univerzitetskih hirurških institucija (nažalost nije sačuvan poslednji referat o operativnom lečenju hipertireoze koji je prim.dr Vladislav Nikolić izlagao da sastanku Hirurške sekcije SLD 1996 godine – za njega imamo sačuvane samo podatke koje smo mi pripremili ali ne i integralni tekst). Verujemo da će takav trend nastaviti i savremenici.

Drugu oblast, aspiracionu punkciju štitaste žlezde, morali smo nažalost sami da promovise, što često nije bilo lako. U to vreme, vladala je jako ukorenjena »američka škola« da je opasno punktirati štitnjaču. Ovog su se stava čvrto držali vodeći beogradski endokrinolozi. Mada su se u Jugoslaviji radile aspiracione punkcije i citološki tireoidni pregledi u gotovo svim tireološkim centrima (Zagreb, Ljubljana, Skoplje, Sarajevo, Osijek), u Srbiji se prvi prof. T. Kovač iz Novog Sada usudio da prikaže svoja prva iskustva na ovom polju, 1976 godine (III jugoslovenski simpozijum o štitastoj žlezdi). Agresivna kritika kojom su dočekani njegovi rezultati materala me je da pokušam da upoznam tu oblast. Boraveći u instituciji prof. Zdenka

Škrabala, gde sam par nedelja bio gost ljubaznih domaćina, upoznao sam se sa tehnikom i interpretacijom te metode, a lično upoznao i pionire citologije: Inge Črepinko, Zvonka Singera, i njihovog vrednog naslednika Zvonka Papića. Oprezno i skromno počeli smo da se bavimo punkcijama »tankom iglom«, pa citologijom punktata. U pomoć su nam sve vreme priticali naši patolozi – njihove jako kvalitetne nalaze komparirali smo sa našim. I danas radimo isto. Procenat nesaglasnih nalaza nije nam veći od istih iz literature.

Najzad, »nabasali« smo na interesantnu temu kojom se bavi poslednji članak. Rad na njoj ćemo nastaviti.